

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
edată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XX.****Blaj, 3 Decembrie 1910.****Numărul 49.**

Teren de muncă.

Discuția asupra activității extrașcolare a preoților și învățătorilor noștri, a dat prilej la atâtea articole interesante, încât credem, că vom putea spune incurând de o întinsă și sistematică lucrare, ce preoțimea și învățătorimea noastră va întreprinde în interesul poporului dela sate. Ne bucurăm de altcum, că discuția aceasta purtată în foi și în adunări publice, a rămas până în capet deamă, și că aproape toți ceice au luat parte la ea, au constatat, că e într'adevăr timpul suprem, ca preotul și învățătorul într'un gând, într'un suflet se lucre împreună la edificiul progresului culturii și bunăstării poporului nostru. Au constatat toți, că activitatea aceasta a preotului și învățătorului nu se poate mărgini numai la orele acele strict oficioase, ce i-le impune oficiul și beneficiul, ci că în afară de oficiu, îi așteaptă pe amândoi un așa teren de lucru, care e pentru noi chestie de existență și viitor. Și noi în primul rând am stăruit pe lângă preoții și învățătorii noștri, ca să nu uite, că în urma urmelor terenul economic este acela, care va ridica, va mântui poporul pretutindenea și că celce știe alege și aplică acelea arme, cu care s'ateanul nost să poată să se sbată prin viața și prin împrejurările de azi schimbate, acela a mântuit situația, a scăpat pe ai săi de perire.

Iată pentru ce am insistat în diferite rânduri și am zis: Bagați de seamă domnilor, că cele mai importante catedre ale seminarelor noastre sunt acelea, de pe cari să propagă învățăturile cari au în vedere în primul rând exigențele și lipsurile noastre dela sate. Trăim astăzi între alte împrejurări. După cum astăzi războiul nu se mai poate purta cu armele evului vechiu, după cum altele sunt mijloacele de comuni-

cațiune, altele condițiile de viață așa și în economia câmpului trebuie lucrat altcum și cu altă pricepere. Și cine va da acestea învățături corăspunzătoare poporului nostru, dacă nu aceia, pe cari i-am crescut direct pentru luminarea lui? Cine va spune oamenilor cultura nouă, rentabilă, mai ușoară a pământului, dacă nu preotul și învățătorul? Ne vine tocmai bine la îndemână cerculariul cel mai de pe urmă, în care se zice dintr'o scriptă ministerială frumoasele cuvinte:

„Toată nizuința ce și-o îndreaptă legislațiunea și guvernul spre dezvoltarea economiei rurale va rămâne sterilă, fără de efect, dacă poporul agricultor va privi la aceasta nizuință cu indiferentism și nepăsare și ferindu-se de orice progres adevărat, va trăi și mai departe în prejudețele și obiceiurile economice vechi. Este fără îndoială, că în respectul acesta am putut observa în anii din urmă ceva progres, dar acest progres în genere nici decum nu stă în proporțiune cu nivelul culturii economice al acelor țări, cu cari noi trebuie să emulăm. Deoarece este imposibil să sperăm succes în această emulațiune, fără a ne ridica în mod esențial nivelul culturii noastre economice, după părerea mea, a coopera la crearea condițiunilor de dezvoltare și întărire economică, nu formează problema numai a organelor directive economice, ci și a tuturor acelorora, cari pot avea ocaziune în orice mod a lua parte în aceasta lucrare. În urma atingerii nemijlocite cu poporul agricultor, cu deosebire pot avea ocaziune a lua parte la aceasta lucrare nobilă, domnii preoți și învățătorii, a căror activitate zeloasă poate asigura și conducerea corectă a generației adolescente de acum. — Dacă domnii preoți și învățătorii, afară de agendele lor străns oficioase, să vor ocupa și cu cultivarea vitelor, cu aranjarea pășu-

natelor, cu cultivarea solului, a gaștelor, a albinăritului, a industriei de casă etc., dacă vor îndemna tinerimea adolescentă, ca să se intereseze de economia rurală, și-o vor instrui, ca să stimeze și iubească aceasta lucrare, vor face fărăi un atare serviciu, care e vrednic de cea mai deplină recunoștință și mulțumită. De oarece mulți dintre preoți și învățătorii și până aci cu porniri nobile și cu insuflăre apostolică s'au ocupat cu conducerea economică a poporului agricultor, și acest zel al preoților și învățătorilor întru aceasta îl arată deja exemple strălucite în multe locuri, putem spera, cumcă dacă fiecare preot și învățător va lua parte la aceasta lucrare de interes public, conlucrând fiecare factor, umăr la umăr, ni va succede ca să asigurăm viitorul economiei noastre rurale“.

Cuvinte frumoase, ce noi de atâtea ori le-am accentuat în discuția, ce s'a încins pe tema activității extrașcolare a preoțimei și învățătorimei noastre. Și acum avem o deosebită satisfacție, că aceasta activitate se impune tocmai dela locurile cele mai înalte și mai competente. Sperăm, că aceste cuvinte și îndemnuri nu vor mai da prilej la supărări nemotivate, după cum au dat articolii noștri în aceasta materie, ci ridicându-se fiecare la punctul de vedere principiar, vom constata cu toții, că e încă foarte mult de lucru pe acest teren și că e o elementară datorință a tuturorora de a lucra pentru a ridica poporul nostru din situația, în care se află astăzi.

Și după cum, pentru a putea implini toate cele amintite de cerculariu, nu este destul a avea numai dor de muncă, zel și râvnă pentru ridicarea și înaintarea poporului nostru, ci se mai recere un lucru foarte esențial — priceperea, e timpul ca să ne gândim și la cadrele, între cari se face instrucție econo-

miei în seminările noastre. Numai școala poate da pe acei apostoli, pe cari îi contemplează cerculariul din chestiune. De aceea am zis totdeauna, ca să se pună cel mai mare pond pe instrucția economiei în seminările noastre. Că clericul absolut și pedagogul, ce a terminat cursurile să fie nu numai în deplină cunoștință a tuturor ramilor de economie, dar să fie destoinic de a putea da însuși cele mai potrivite învățături economilor dela sate, a face cunoscute, și a aplica în lucrarea pământului cele mai nouă principii cu privire la economie. Tot cel ce a terminat vre-un seminar și este chemat de a fi preot, învățător la sate, trebuie să fie după însuș oficiul ce-l poartă, și învățătorul de economie al poporului său. Asta e punctul de vedere, pentru care trebuie să milităm de acum înainte. Că altcum popoarele, ce ne încunjură merg înainte, ne întrec și va fi vai de noi, când nu ne vom mai putea ține de ele.

Un rău ce trebuie vindecat.

Scriu acestea știri sub impresia unei întâmplări tragice.

Un fecior dela tunari fiind bolnăvicios, a fost trimis acasă și în locul lui a trebuit să vie altul, mi-se pare tot din satul acela.

Acesta întru atâta s'a supărat, încât de năcaz, și-a tăiat grumazii cu briciul și norocul, că în horecâitul lui ce te înfioră a mai

putut stârni părere de rău pentru fapta lui nesocotită și pentru altele ce le va fi avut, ca să i-se poată da deslegarea cuvenită.

Acest caz mă îndeamnă să atrag atențiunea fraților în Hristos și să-i rog cu cea mai fierbinte rugare — ce se poate, — să binevoască a se interesa mai de aproape de tinerii, cari suferă inrolați, ori stau înainte de asentare.

În biserica din apus în multe locuri fac chiar și exerciții spirituale feciorii, înainte de a fi îmbrăcați ca ostași.

Și la noi mai auzi pe câte un loc, că feciorii se spovedesc și dau slujbe, — ori mai bine dau mamele lor — când merg la cătane.

Atâta frică însă de cătanie cât îi la feciorii noștri, poate nu-i la nici un neam. Poate îi spărie mult și cei cari merg acasă, ca să se arete, că ce greutăți grozave au înfruntat ei. Dar e timpul să știe fiecare fecior, că tratamentul de azi e foarte uman și e poruncit prin legi aspre să fie uman.

Azi miliția e o adevărată școală sau o pregătire pentru viață și feciorii cu porniri bune, învață multe lucruri folositoare, ba mulți învață a ceti și serie, și astfel să iutore cu amintiri frumoase acasă.

E de lipsă însă, ca tinerii să fie deșteptați în privința aceasta încă de acasă și să vie cu voie bună și plin de ambiție la cătane, căci mulți așa sunt de desperați încât în ziua cea dintâiu când îl îmbracă vreă să-și facă capet vieții, precum s'a aruncat și mai anii trecuți unul în Someș.

Mai pe sus de toate e de lipsă ca tânărul să aibă credință tare, să se știe rugă, căci rugăciunea dă tărie ostașului în slujba lui grea, și credința — precum însuș împăratul Wilhelm II. a zis: totdeauna a fost razimul cel mai puternic al ostașilor.

Cu durere a trebuit însă să constat în mica mea praxă la miliție, că pe lângă procentul mare de analfabeți e mare și a celor, cari nu știu rugăciunile, ori le știu rău și le culeg de prin „Visul Maicii Preceste” din „Epistolia Domnului scrisă dim cer” (auzi acolo!) și mai știu eu de pe unde, de suntem de minune la străini!

Cum poți să explici unor oameni lucruri mai înalte din credință, când nici cele mai elementare nu le știu?

E datorința sfântă a noastră a preoților ca să grijim de creșterea sufletească a tinerimii și să ne interesăm chiar și în familie, că știu pruncii rugăciunile și cunosc adevărurile de credință.

Feciorii noștri au un nume bun, ca ostași și ar avea și mai bun de ar fi voinici și sufletește ca și trupește.

Să nu mi-se ieie deci în nume de rău, de am spus o vorbă sinceră și o rugămintă către toți frații mei întru Hristos, în interesul nostru.

Dr. Iuliu Florian,
preot militar în Cluj.

CORRESPONDINTE.

Sfințirea bisericii dela Ilva-mare.

În toate zilele așteptam cu o curiositate plină de dor, să cetesc ceva cât de puțin despre o zi de mare însemnatate religioasă și națională pentru noi românii, și special pentru poporul gr.-cat. din vecina parohie Ilva-mare în fostul district istoric al Năsăndului.

Dupăce până astăzi nu s'a scris nimic în următoarele știri și după cele ce le știu și le-am văzut eu acolo în aceeași zi, comunic următoarele:

FOIȚA.

FOCUL SACRU.

Legendă din Siena veche, de I. Jørgensen.

Trad. de Ioan Popu.

(Continuare.)

— E drept, Giovanni dragă, dar nici când n-am cugetat să ajungi așa departe. M-am bucurat când am văzut, că ești temător de Dumnezeu, răbdător, binefăcător și în toate privințele mai bun ca și mai înainte; prin excesele tale însă ne vom nimici amândoi. Nu-ți mai sunt soție și trăim o viață așa de amară, și plină de supărări. Tu alergi prin oraș ca și un cerșitor și nebun, iar eu singură stau acasă și mă sfârșesc, de multe ori n-am voie nici să mă îmbrac, ori să pregătesc ceva de mâncare, căci n-am pentru cine. Nu mi-am adus aminte, că oare cândva așa să fie. M-am rugat numai să ploaie, dar nu să-și ezundeze riul.

— Draga mea Biagia — răspunde Colombini — viața pământească e scurtă, și așa trebuie să trăim ca în fiecare zi și în fiecare ceas să ne adunăm comori cerești. De altcum în această viață încă putem să ne desfătăm de acestea comori, cari ne procură o bucurie, ce întrece orice fericire pământească. Și dacă eu aș avea toate avuțiile din lume și toate plăcerile de pe pământ,

încă le-aș da pentru Isus Hristos, bucuria și mângâierea mea.

— Toate acestea sunt bune și frumoase — zice Biagia. — Poți să faci ce voiești, dar dacă acest lepros va rămâne aici, eu mă depărtez. Alege așa dară!

Și Biagia dispare.

Giovanni și Francesco, merg în culină să pregătească o scaldă pentru lepros. Pun în apă chiar și ierburi mirositoare și înșiși încep să spele și să curețe ranele bolnavului, pentruce Dumnezeu îi împărtășește cu ne-nămurate bucurii. Și se cugetă Giovanni:

— Cât de îndurător e Dumnezeu și pentru nimica toată ce daruri bogate îți dai!

Iea apoi un vas, îl umple cu apă din scaldă, în care acum se aflau și bucăți mai mici de carne din ranele bolnavului și bea. Când bucățile acelea îi ajung în gură, le mestecă bine și le înghițește...

După scaldă bolnavul să simte mai bine.

Giovanni îl iea, îl duce în chilia soției sale și îl așează în pat. De mult n-a mai avut așa așternut.

Biagia încă nu s'a fost depărtat din casă. Colombini o află șezând și fiindcă el trebuia să meargă de acasă îi zice:

— Dragă Biagia grijește de acest bolnav, pânăce eu voi fi dus.

— Ei vezi, că eu și pot — răspunde Biagia într'un ton disprețuitor.

Cei doi prietini s'au depărtat, și femeia a rămas singură acasă.

În vremea aceasta mânia i-se mai potolește și o voce blândă îi zice:

Ce tiran te-ai purtat cu acest bolnav nefericit? Ce va cugeta despre tine Dumnezeu, care a zis: „Fericiti sunt cei îndurători, că aceia îndurare vor afla!” N-ai fost îndurătoare, nici Dumnezeu nu-ți va fi îndurător...

Nu, aceasta nu se poate, și nici când nu se va întâmpla...

Altcum Giovanni a avut dreptate, pe vremuri ea l-a îndemnat să facă bine și să fie însuflețit.

Pentruce oare cercă acum să-l abată dela aceea ce însuș a socotit, că este bun? Numai pentru aceea a dorit să se întoarcă, ca se aibă un bărbat mai cum se cade; nu mai din iubire față de sine s'a rugat pentru bărbatul său și s'a cugetat mai mult la binele propriu decât la preamărirea lui Dumnezeu? Îi eră acum năcaz pe Dumnezeu, care i-a luat bărbatul? Da? Nu trebuie să fie așa!

Și numai decât Biagia merge în dormitor unde zăcea leprosul... Fără amănare voiă să se ispășească de păcate...

Peste o jumătate de ceas, Giovanni și Francesco reîntorcându-se dela biserică află pe Biagia în genunchi înaintea ușii dormitorului. Când s'a ridicat să vede pe ea, că a plâns.

— Pentru Dumnezeu — strigă Giovanni — ce s'a întâmplat? L-a ajuns pe bolnav ceva năcaz?

În două decenii din urmă mi-se pare oă s'au ridicat întru mărirea lui Dumnezeu mai multe biserici, decât se ridicau mai înainte în un secol întreg. Factorii ce au contribuit la ridicarea atâtor frumoase biserici, au fost pacea de obște, libertatea și religiozitatea de care s'a bucurat poporul și prin cari a fost încălzit simțul înăscut poporului nostru de a-și arăta dragostea către Dumnezeu și „Legea românească“. E conștiința poporului că dacă și-a putut conserva „legea românească“ în timpuri grele în umbra bisericuții de lemn ce eră ca un copil străin suferit numai la marginea unui sat, astăzi când și-o pune după plac în centru, la care să privească ca la un far luminător și înainte povătuitor, astăzi zic, crede că în lupta pentru conservare s'a întărit ca și granitul din care a rădicat altarul lui Dumnezeu.

Cine cutrieră azi ținutul fostului district al Năsăudului, trebuie să se oprească în fiecare sat și să se mire de bisericile și școlile cari de cari mai frumoase.

Parohia Ilva-mare, una din celea mai bogate din fostul district, încă cu 25 ani înainte a clădit o monumentală biserică în mijlocul satului. Bunăstarea poporului și darul lui Dumnezeu de a înmulți poporul românesc, a reclamat clădirea acolo, unde înainte de 25 ani abia erau câteva familii așezate, o biserică nouă, fiindcă crescuse numărul familiilor așa de mult și le eră departe biserică frumoasă clădită mai înainte, ba deveni și strimă pentru toți.

În partea ostică dela comună se estinde un podeiu larg și frumos, ce se numește „Lunca“. Aici se așezau mulți bogați aici aveau și o școală, și a fost lipsă și de biserică. Preotul bun Ieronim Slăvoacă, care a fost fericit ca preot tinăr în calitate de capelan pe atunci, de a conlucra cu antecesorul lui: parohul I. Bal, spre a ridică în

centrul satului de atunci o frumoasă biserică, acum e mândru când în conțelegere cu bravii săi poporeni, vede ridicată și a doua biserică, prin ce a făcut destul unei dorinți juste și a poporului de pe „Lunca“, ce erau de circa 6 km. depărtați de centrul vechiu.

Când se uită omul la ambe aceste biserici, nu știe, care e mai frumoasă. Una e frumoasă, pentrucă jertfele aduse în cea dintâi, au dat *mană* pentru a doua. Oh! de ar fi ambele pentru cimentarea și unirea spre tot ce e bun pentru acel popor, și să nu fie cauză de neînțelegeri, că sunt clădite din căldura acelor inimi, pentru cari cer: „pacea de sus și mântuirea și unirea tuturor“

Și subscrisul am fost fericit de am văzut mărirea sfințirii bisericii celei vechi, și atunci ca preot concelebrant am admirat-o. Acum mi-sa dat a doua oară darul lui Dumnezeu de am văzut a doua biserică de pe „Lunca“, și ca concelebrant am mărit pe Dumnezeu de ceea ce a binevoit a trimite poporului său.

În mijlocul unei lunci largi de câțiva kilometri, stă o mică rădicătură ca o tribună înălțată pentru un împărat, ca să-l vadă și să-i vadă pe toți. La acest loc e ridicată casa Domnului, arătând însași că cel ce coboară în ea în sf. jertfă, este mai presus de noi privitorii. Ea a fost zidită de arhitectul Rudolf Adolf din Bistrița, iar iconostasul zugrăvit de pictorul Smigelschi.

Delegatul Ex. Sale a Episcopului nostru Reverendissimul canonic Dr. Oct. Domide însoțit de vre-o 18 preoți, e condus până la noua biserică ce eră încunjurată de popor. Un țăran îl salută ca pe trimisul „Domnului“. Clopotele răsună, munții se mișcă să vadă; apa se pare că ascultă.

Ceremonia rituală a binecuvântării se începe, după care se sfințesc odajii bisericesti, potir și disc nou, și toate darurile

aduse din dragostea poporului. Se începe apoi s. liturgie, concelebrând vreo 16 preoți. Sună dealurile de micile treascuri. Saltă atâtea inimi de bucurie; îmbrăcate și încărcate sunt casele și mesele poporului cu alese bucate; drumul dealungul e o promenadă cu brazi.

La finea s. liturgii, cam la 1 d. a. trimisul Ex. Sale, vorbește foarte frumos la inima poporului despre biserică în genere și special despre om ca cel chemat de a fi biserică Spiritului, prin curățenia sufletului și a trupului.

Eră cătră oara a 2-a d. a. când se fini cuvântul de învățătură, și preoțimea și toată mulțimea încep a-și lua partea pentru hrana trupului, aflând fiecare masa plină în toată casa.

Fie ziua acea începutul altei epoci frumoasă pentru toți, și și pentru parohia de peste 3000 suflete. Iar ceice au lucrat și conlucrat la acest monument creștinesc să aibă răsplata dela cel de sus.

P. Grapini.

paroh-protopop. gr-cat.

Sfințirea bisericii și a școlii din Șumal.

La granița diecezei de Ghela dinspre comitatul Bihor, e mica parohie Șomal, unde în 13 Nov. sau săvârșit sfințirea bisericii și a școlii prin 8 preoți, pontificând M. O. Aug. Vicaș protopop ca delegate piscopesc.

S'a sfințit biserică, în care credinciosul Dragoș Mihu pe spesele sale de 1040 cor. a ridicat un iconostas frumoșel, pregătit de pictorul academic Petride. — Biserică de Șumal e cea mai frumoasă biserică românească din jurul larg. E zidită de 19 ani. Acum după pretinsele reparaturi și curățiri provăzută fiind și cu iconostas a devenit și

— N-am cutezat să intru — răspunde încet Biagia. Dupăce tu ai mers, mi-a părut rău, că m-am mîniat și am fost împietrită la inimă și am venit aici să îngrijesc de bolnav. Dar când am deschis ușa, am simțit așa un miros plăcut de flori și aceasta întratăta m-a influențat, că am început să plâng. N-am îndrăznit să intru, și de atunci stau aici în genunchi.

Cei doi prietini au privit unul la altul și s'au cutremurat, presimțiau, că are să fie vre-o minune. În urmă au deschis ușa și au simțit și ei mirosul de care vorbiă Biagia, eră ca și un amestec de miros de roze, crini și violele. În dormitor nu eră nime. Pânzele în cari a fost învilit bolnavul le-au aflat pe pat împăturate, în toamai ca și joljurile din mormântul Domnului.

Și Giovanni plângând — zice prietinelui și soției sale:

— Vă rog, pânăce eu voiu trăi nimănu să nu spuneți, cine a fost aici!

Biagia s'a închinat înaintea bărbatului său și a zis:

— Giovanni mio, nu voiesc mai mult să resist îndemnului! Te rog să faci cu tine, cu mine, casa și averea noastră, așa cum Dumnezeu îți va șopti. De acum înainte în toate me voiu supune ție și nu-ți cer altceva, decât să te rogi pentru mine!

Și Giovanni a lădat pe Biagia pentru aceste cuvinte și i-a binecuvântat hotărârea.

S'a întâmplat însă, că în aceea noapte,

pe când Giovanni se rugă, i-s'a arătat leproșul. Și întreg trupul îi strălucea mai frumos ca argintul și ranele erau ca și niște pietrii scumpe. Și i-a zis leproșul:

— Giovanni, dragul meu! Ieri m-ai adus în brațe, m-ai primit în casa ta, m-ai spălat, mi-ai dat să mînc și să beau și mi-ai așternut în patul tău. Și iată îți spun: pentrucă nu te-ai rușinat de mine pe acest pământ, nici eu nu mă voiu rușina de tine înaintea Tatălui meu, când voiu veni pe tronul mării, să judec pe cei vii și pe cei morți, iar lumea s'o nimicesc prin foc!

V.

Eră chiar pe la amiază, când căldura e mai dogorătoare. Giovanni și Francesco mergeau pe una dintre căile multe ce conduc afară din Siena. Din când în când priviau și îndărăpt; în urmă Giovanni zice:

— Acum nu mai vedem turnurile Sienei!

Și Francesco aprobă:

— Da, acum nu mai vedem turnurile Sienei!

Calea duceă printre colimele multe preste cari maslinii verzi aruncau o umbră ușoară. Ici-colo se întindea și câte un fânaț, în care căpșele erau așa de dese. Și călătorii din când în când să opriau înaintea vre-unei cruci de lângă drum, ori a vre-unei capele în care eră așezat chipul Preacuratei Vergure Maria. Înaintea fiecărei cruci îngenunchiau și rostiau un „Tatăl Nostru,“ iar în capele

câte o „Născătoare.“ Și dacă se întâlneau cu cineva, astfel îl salutau:

— Să trăiască Isus! — sau — să fie lădat Isus Hristos! — sau — să fie preamărit numele lui Isus!

— O Francesco — zicea Giovanni, dupăce trecea acela pe care îl întâlneau — nimic nu e așa de dulce, ca și rostirea numelui lui Isus. Cum îl și cântă numai sf. Bernard?

Isuse, când te pomenim,
O dulce fericire simțim;
Și cin' poate să te primească,
Are o comoară cerească.

Isuse ce drag ne ești,
Doar tu pe toți ne iubești;
Și nu e bun mai prețios,
Ca unul născut Hristos.

Isuse prea bun și îndurat,
De tine se roagă cel căzut în păcat,
Și când în tine nădăjduiește,
Sufletul lui se înveselește.

Cu vorba nu se poate spune,
În carte iară nu se pune;
Inimi sfințe pot să știe,
Cum poate Isus să fie.

Isuse floare curată,
Al nostru prietin și tată,
Numele tău se preamărește
Pe unde numai, omul trăiește!

(Va urma).

mai frumoasă, deci sfințirea ei cu solemnitate deodată cu a școlii a fost binevenită și bine chibzuită.

Abstrăgând dela vigoarea legilor — eră lipsă mare ca în Șumal să se zidească o școală nouă românească, ca fiii și ficele acestui sat încunjurat de tuspătru părțile de străini să-și păstreze limba legea și credința. — Năzuința cea bună a conducătorilor e încoronată cu succes. Școala e zidită și prin sfințire predată înaltei misiuni ce o are în mijlocul poporului. — E o școală de model, ca-și care abia de mai avem 2—3 pe întreg teritoriul Sălajului.

Călătorul creștin-român, care va trece cu trenul pe lângă Șumal, când va vedea pe cortița dintră vii — în apropierea bisericii un zid mare, să știe că acel zid e o școală românească, care s'a zidit în butul multor uneltiri vrăjmașe. Se știe că dărnicia poporului întru ridicarea acestei școli, e unica în folul ei. Fără un filer s'au început la lucru și la terminare au mai rămas și bani după plățirea tuturor speselor aproape de 7000 cor. Istoria acestei școli, va fi scrisă într'o carte și va fi păstrată la parohie pentru posteritate.

În legătură cu aceste sfințiri fac constatările următoare:

A luat parte popor din vre-o 8—10 sate, ospitalitatea Șumalanilor a fost curată românească încât și pe străini i-au dus pela casele lor.

Preoții cu familiile lor, precum și alți inteligenți au fost oaspeții preotului local.

La 2 oare d. a. s'a început petrecerea populară. Sala cea mare a școlii eră îndesată de tineri și bătrâni. Petrecerea a durat până la 10 oare seara în ordine exemplară cu veselie multă.

Ziua aceasta a fost „paștile de bucurie“ a Șumalanilor mândrii în suflet de cinstea ce i-a ajuns pentru faptele lor...

Încheiu cu dorul ca pilda Șumalanilor să o urmeze și alții dornici de fapte bune și răsplata vrednică ce o ieau ceice lucrează lucruri bineplăcute lui Dumnezeu.

Raportor.

REVISTE.

Budapesta. Părinții patriei ne-având nici un obiect de discuție mai animat s'au hotărât — pentru variație — să provoace pe trimișii Croaților. — Au început să le nege dreptul, ce-l au, să vorbească în limba croată la discuțiile parlamentare. — Dreptul Croaților de a se folosi de limba lor e în legea din 1868 — un drept ce nu se poate discuta, și care nici n'a fost discutat vre-odată până acuma. — În fruntea opoziției stă Ugron și Polonyi. Lor le-a succes să explice legea altcum ca pe timpul când erau în coaliție.

Pentru luarea unei deciziuni comune s'a convocat o ședință, a cărei hotărâri însă au fost premerse de declarațiile lui Just, care a spus că nime nu poate denega Croaților

dreptul de a se folosi de limba lor la dezbaterile parlamentare, și de întervenirea ministrului președinte care asemenea e pentru dreptul Croaților. — În urma acestora spiritele s'au mai potolit.

E caracteristic și aci, ca în toate, ținuta și gândirea grandomană și intolerantă a ungarilor când e vorba despre drepturi și favoruri ce compet și trebuie să se dea și altora.

Iarăș împăcarea la ordinea zilei. Ce naivi suntem noi, și cu ce puține cunoștințe ne-am ales din toată istoria țerii noastre; pare că trăim de o generație de om numai — și nu de veacuri cu dureri, obidări și batjocuri de când ne știm pe aceste plaiuri. — Noi, după sufletul nostru bun, credem că toți trebuie să fie buni și darnici, și dacă guvernul ne-a suris ipocrit într'un moment de strâmtorare și de silă, am crezut că să vor descărca asupra noastră toate bunătățile unei frățietăți sincere și bune. — Și pe baza aceasta am scris și vorbit despre împăcare pe toate tonurile și cu toate ocaziunile potrivite și nepotrivite. Lucrurile însă au rămas tot cele vechi, cu o singură excepție, că goana pornită contra noastră sub coaliție s'a înăsprit pe toată linia și altcum vom privi chestia împăcării. Cred că aceste semne de împăcare ne vor desmeteci.

Moartea lui Tolstoi, marele scriitor rus, a dat prilej presei să se ocupe iarăș, în lungi articole, de activitatea lui. Episcopul Ottocar Prohászka îi dedică în „Élet“ un articol mai lung din care extragem câteva pasaje:

„Înainte cu o săptămână circulau tot felul de vești despre Tolstoi, că ar fi fugit, că e smintit și vrea să se retragă într-un claustru; acei ce cunosc însă sufletul lui Tolstoi, știm foarte bine că fapta aceasta a lui nu e opera unui smintit — și se va mira numai, cum de n-a dus-o în deplinire înainte cu 20—30 ani?

Tolstoi, când simțea că puterile îl slăbesc, vru să devină omul faptelor, săvârșind însuș tot ce propovăduia. O putem spune fără șfială, că a întârziat cu pilduirea aceasta; el a pățimit chiar și din pricina contradicției dintre viața și principiile sale, căci singur nu aplică în viață aceste principii, iar când încercă să le aplice, devine grotesc sau romantic.

„Să stimăm geniul ce s'a stins cu el și să avem milă pentru om. A fost artist și scriitor de netăgăduită valoare. A fost chiar apostol; apostolul îndurării și al iubirii deaproapelui. Dar idealul nu și-l-a formulat bine și n-a fost în stare să arete omeniri calea fericirii adevărate.

„Omenirea nici nu va merge pe urma lui, ci se delectează în operele lui, în cari află descrieri interesante și față de creator. Cât

pentru misticismul și filozofia lui le va considera ca niște aberațiuni a pământului rusesc și le va lăsa uitate în pravul bibliotecelor“.

Mituirii. Din Paris ne vin știri de tot interesante și deprimătoare totodată, pentru conștiința prea laxă a stăpânilor noștri. Niște agenți de ai oligarhiei maghiare încercase să cumpere cu bani bunăvoință și lande pentru guvernul maghiar dela câteva redacțiuni de ale foilor mai mari din Paris. Individizii figurau ca agenți politici emiși de guvernul actual și prezentându-se în mai multe redacții și producând hârtii de acreditare dela ministrul președinte al Ungariei ofereau redacțiilor bani pentru o ținută binevoitoare față de stările din Ungaria și favorabil față de actualul guvern. De astă dată a pațit-o, ziarele unde s'au prezentat au făcut arătare contra acestor mituituri politice și au fost amenințați, că dacă nu vor încetă cu astfel de lucruri vor fi dați afară peste granița Franței.

La știrea aceasta adusă de foile din Paris a trebuit să vină semi oficiosul „B. H.“ și se desmintă știrea, că actualul guvern nu a incredințat pe nime cu astfel de treburi. Se înțelege, că cu aceasta s'a pus pupăza pe colac, pentru că nime nu se poate presupune așa de naivi că de dragul actualului guvern să-și svârle zeci de mii de coroane fără vre-o remunerație specială.

Convocare.

P. T. membrii ai însoțirii economice și comerciale „Plugurul“ din Balázsfalva—Blaj sunt invitați la adunarea generală-extraordinară, care se va ține la 19 Decembrie 1910, la oarele 3 d. m. în Casina română din loc.

Obiectul: Modificarea §§. 4, 7, 8 și 21 din statutele însoțirii.

Blaj, în 1 Decembrie 1910.

Ioan F. Negruțiu m. p. Dr. Iuliu Maniu m. p.
președinte. director executiv.

Cătră iubiiții nostri cetitori!

Din darul lui Dumnezeu suntem la sfârșitul anului al XX-lea. De obicei o foaie care a ajuns această vârstă, trebuie să fie și cetită și binepriștinată.

N'am putea spune că scrisese noastre, nu se bagă în seamă și că cetitorii nu urmăresc cu destul interes cele ce publicăm. Avem atâtea dovezi de aderență și atâtea scrisori de îmbărbătare.

Dar nu de acestea ne trebuie nouă. Noi am dori să n'avem nici o datorie și nici un datornic. Năcazul e, că avem de amândouă. Și dacă ne bucurăm și noi de vrâsta la care am ajuns, ne doare, că nu putem face nici un pas înainte.

Ni se cere să apărem de mai multe ori, unii cer să apărem zilnic, să reducem prețul de abonament, să dăm suplimente de predici, să dăm o mai mare desvoltare părții literare, și multe altele. Tutte le-am face bucuroși, dacă mai ales n'am vedea registrele

administrațiunii pline cu restanții de zeci de mii.

De aceea să ni-se îngăduie o vorbă sinceră la sfârșitul anului al XX-lea. Toți ceie ne iubesc și doresc progresul nostru să-și achite restanțiile și plătească abonamentul înainte, iar aceia, cărora foaia noastră li spre greutate trimit-o înapoi. În chipul acesta ni-ar face un bun serviciu și unii și ceilalți. Și frații preoți, cărora mai ales le adresăm aceste șire, au ajuns în situația de a putea să ne ajute.

Și noi o și cerem și o și așteptăm.

Noutăți.

Un an... Miercuri, în 30 Noembrie, s'a implinit anul decând a murit canonicul Bunea. În aceasta zi de jale în capela Seminarului teologic, al cărui rector fusese răposatul, s'a slujit o liturghie și un părăstas pentru sufletul celui odihnit. A pontificat Rev. Dr. V. Szmigelski, rectorul de astăzi, asistând Păr. Roșianu. Unul dintre clerici a lectorat. La serviciu au fost de față și membrii din Blaj ai familiei răposatului. Strana au ținut-o alumnii anului al IV-lea. Ei erau pentru cea din urmă dată aici, toți împreună, în ziua de pomenire a morții fostului lor rector. La părăstas au venit, după liturghia dela catedrală, și ceilalți alumni împreună cu superiorii. În aceeași zi în spre ceasurile 12, clericii pornesc iarăș în lung șireag tăcut, ca în ziua de dureroasă aducere aminte a anului trecut, dar acum se îndreaptă spre cimitirul de câtră Târnavă-mică. Aici, lângă mormântul acoperit de cea dintâi podoabă a iernii, se pleacă spre închinare nouăzeci de frunți tinere... Și din tot atâtea suflete pleacă câte-o rugăciune în spre albastrul cerului de toamnă! S'a înălțat apoi jaluica tânguire: „Plâng, plâng...“ cântată lin-lin. Și o strofă din „Mai am un singur dor.“ ... Acolo în acel lăcaș al păcii, fără șgomot, departe de lume, a fost așa de cald prinosul tinerilor leviți, prinos adus pentru ei și pentru un neam întreg.

Acasă Societatea „Inocențiu Micu Clain“ a ținut o ședință extra-ordinară, unde s'a pomenit cu multă jale fostul ei membru onorar. Și s'a cetit o conferență despre viața și faptele celui care a fost Augustin Bunea.

Din Arhidieceză. Cu terminul de 15 Decembrie 1910 se pune la concurs stațiunea de cantor-învățător din comuna Tușin, districtul protopopesc al Cătinei., — și stațiunea de cantor-învățător din comuna Cicău, districtul protopopesc al Arieșului.

Știri personale. Traian German, profesor la gimnaziul nostru, a trecut cu bun succes examenul pedagogic la universitatea din Budapesta. — Alexandru Borza absolvent de teologie și filosofie a depus „cu distincție“ cenzura de profesor din științele naturale la universitatea din Budapesta.

Pentru masa studenților din Blaj. Preoțimea din Tr. Giurgeu a trimis fondului pentru masa studenților 30 cor. În loc de cunună pe mormântul confratelui repausat Ioan Mera fost preot în Tulgheș.

Reprezentare teatrală. Sâmbăta trecută un grup de diletanți din Blaj ne-a procurat o seară foarte plăcută predând piesa

Prostul de Fulda. Piesă cu tendință morală, satirizând pofa nesăturată după averi, a plăcut foarte mult pentru precisiunea și chipul excelent cum a fost interpretată. Diletanții, aleși dintre tinerii noștri profesori și dame din clasa cultă, s'au achitat pe întrecute de rolurile lor. A excelat d-șoara Irina Nistor ca mama unei fete, pe care ar fi voit cu tot prețul să o știe măritată după un tinăr bogat, apoi d-șoara Rozica Căpușan, ca o americană bogată, ce privește lumea cu atenție, o studiază și-și râde de cei ușuratici D-șoarele Valeria și Camila Pop foarte sigure în rolurile lor și d-șoara Veturia Negruț atât de dragută ca fată în casă. Dl Traian Dengehel ca eroul piesei a și jucat cel mai desăvârșit, pagubă, că era cam răcit, ceea ce de altcum se observă la toți diletanții. Domnii M. Șerban, Ștefan Pop și Nic. Negruț, ca răvnitori după moștenirea unchiului, au fost foarte bine. Numai puțin dl Sim. Gocan ca judecător și dl Gh. Borșan ca medic, cu interpretarea naturală a rolurilor au plăcut mult. Numărosul auditor au răsplătit cu aplauze în repetite rânduri pe diletanți, cari ne dau cele mai frumoase nădejdi pentru serbările dela vară.

Conferențe pentru meseriași. Societatea meseriașilor români din Blaj a pus la cale o serie de conferențe pentru meseriași. — Seria conferențelor va deschide-o pârintele canonic Dr. Vasile Suciu Duminecă în 4 Dec. la oarele 5 d. a. în sala casinei române. — Conferențele vor urmă în fiecare Duminecă. Meseriași noștri și toți iubitorii de cultură, au un bun prilej de distracție și ne place a crede, că vor să profite cu toții de această ocazie.

Reuniunea St. Maria a credincioșilor gr-cat. din Dumitra și-a ținut adunarea generală. În raport se amintește de lucrurile prin care Reuniunea dela sine sau prin alții a înfrumșetă biserica în decursul anului. Membrii Reuniunii emigrați în America au cumpărat prin colectă un clopot în preț de 420 cor. S'a cumpărat apoi o s. Evanghelie, o toacă, un patrafir, un feșnic și de prezent membrele Reuniunii țes la o foarte frumoasă haină bisericască. În lucrarea mântuirii sufletelor să amintește că din șapte cazuri de concubinată azi nu mai este nici unul. Gutta cavat lapidem.

Mulțămită publică. Pentru edificarea școlii gr-cat. binevoind a colectă în Jounstownd-Ohio, poperenii noștri Ioan Muntean și nepotul Toma dela: Ioan Muntean Cor. 2.— Niculae Lazar I. Constantin 5.— Ionel Dorca 2.— Toma Muntean 4.— Ioan Burză I. Dumitru 5.— Niculae Făgețean 2.— Niculae Duăfin 1.— Dumitru Băcilă 1.— Ioan Burză senior —50. Niculae Mara 1.— Niculae Triff 1.— Maria Triff n. Breția —50. Niculae Triff —50. Niculae Paul 1.— Niculae Lazar Dămian 3.— Chirion Dorca —50. Ioan Baci 1.— Bucur Oltean 1.— Ioan Boar Beghioiu 1.— Niculae Făgețean Savu 1.— Ioan Bărdașiu 1.— Ilie Boariu Eftimie 2.— Ioan Burză I. Ioan 1.— Ilie Suciu 2.— Ioan Făgețean Eftimie 2.— (toți din Agărbteciu). — Teodor Lazar 2.— Ioan Vișiu —25. (din Șeica-mică). — Diomid Ștefea —50. Vasilie Floca —50 (Vormbloc) — Dumitru Triff —50. Vasilie Lungu —50 (Micăsasă). — Anică Buian —50. Niculae Buian —50. Vasilie Cătană —25. (Stenea). — Niculae Căzilă —50. Niculae Rotariu —50. Niculae Vintilă —50. Ilie Ciorgovean 150. Ambrozie Otiălea —25. Ioan Căndea

1.— Samoilă Lomnășian —50. Paul Notariu —50. (Șeica-mare). — Visalon Barbu —25. Ioan Costan —25. (Crișiu). — Ioan Bobeșiu —25. (Ruși). George Bogdan 1.— (Roșia-de-Săcaș). Zaharie Urdea (Siăeșiu) Ioan Harbădă —25. (Feiția). Pamfilie Timariu —50. (Sioală). George Datcu —50. (Bărgbișu). George Muntean —50. (Alecusi) Ioan Filip —25. Niculae Frățilă —25. (Calvasser) Antonie Istfan —25. Ioan Lascu 1.—. Ioan Lupp —28. Buia Telea —25. M. Popa —25. V. Axentea —25. V. Chisăliță —25. (Frăua) Ambrozie Stănilă —25 (Boarta) Niculae Săbău (Gusteriță). Moise Ranta —50. (Buhoțiu). Vasilie Benghia 1.—. (Mănărade). Ioan Monițiu 1.—. (Dobârca) Ioan Timariu —25. (Mândra) Iosif Clonțiu —50. (Buholțiu) L. V. Moldovan 1.—. (Fărău) George Beligariu —50. (Ciugudiu). Meiyk Josko 1.—. Ioungstown. — tuturor li-se aduce adâncă mulțămită și pe calea aceasta. Totodată rugăm pe Domnul Indurărilor, ca să le primească jertta adusă; să-i ferească de boale, de primejdii, că așa cu pace, în deplină sănătate să se reîntoarcă la ai lor. Ioan Botezau, paroh gr-cat. Niculae Boariu, curator.

Necrolog. † Dr. Ioan Goron, cand. de adv. după scurte dar grele suferințe a încetat din viață în Cluj la 27 Nov. n. 1910 în anul al 26-lea al vieții sale, împărțășit fiind cu Sf. Taine.

— Iuliana Cionca n. Gizi, învățătoariță văduvă în Bărsăul-de-jos, a repausat la 24 Nov. 1910 în etate de 62 ani după un morb greu provăzută cu sfințele sacramente.

Odihnească în pace!

Muschong. Băile Buziaș Phönix apă minerală de Buziaș

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECĂ
S'a dovedit de cea mai cu efect
contra morburilor de rărunchiu, de
beșică, contra catarului cronic de
rărunchiu, contra formării nisipului
și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medicii.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 34 ?

Picurile de stomac ale lui BRÁDY

provăzute cu marca de scutiță:
Vergură Maria de Mariaczell,
în decurs de 30 de ani într'atât
s'au răspândit încât nici într'o
casă nu pot lipsi. Cu neajuns
efect se folosesc aceste picuri
în contra stricării stomacului, a
arsurii de stomac, a incuierii
scaunului, șgărcotului de stomac
și cap, a vomării, insomniei, ane-
micii ș. a.

Se află de vânzare în toate
farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1'40 sticlă mică 80 fl.
— Pe postă se poate comanda dela farmacia
BRÁDY K. a „Magyar Kirdályhos“, Bécs I.,
Fleischmarkt 1., Depot 241.

Să fim atenți la marca de scutiță, care
reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell,
precum și la pachetarea roșie și a subscrierii
care este copia celei de pe chipul aci alăturat

(17) 13—20

Partea literară.

Celea trei duele ale colonelului D'Arbout.

— Narațiune de G. de Beaugny d'Hagerne. —

Trad. de Grațian.

(Continuare).

După câteva agrării convenționale, am întrebat-o:

— Nu ți-s spre greutate, iubită Marta, că te incomodez astfel?

— D-voastră spre greutate! Cum puteți vorbi așa? Domnul Meriville se bucură, că va avea un soț de vânatoare, eu tot astfel mă bucur, că voi avea cu cine conversa seara.

— Scuză, dar chiar mai adineaori l-am anunțat pe Rajmond, că nu am de gând să merg la vânatoare; sum cam bolnav, medicul mi-a ordonat liniște, și plimbarea eea mai lungă îmi va fi, să încunjur de două-trei ori parcul.

— Așa? dar asta va fi ceva minunat. Vom vorbi despre doamna D'Arbout, de care îmi aduc foarte bine aminte, despre tata, mama și despre toate acelea lucruri, cari le-am iubit; D-voastră îmi veți oferi brațul și ne vom plimba împreună. Mi-se urește să mă plimb singură, dar în societatea unui tovarăș, îmi place foarte mult câmpul.

Rajmond a intrat în salon, s'a apropiat de mine fără ca să se fi uitat la Marta; de altfel și ce se părea, că nu-i observă prezența.

— Vi-s'a arătat odaia? întrebă el.

— Am timp pentru asta, dragul meu.

— Nu prea!

Și întorcându-se spre femeie, zise:

— D-voastră a-ți putut vedea, că dnul D'Arbout venind direct din Paris, desigur va avea lipsă, ca înainte de prânz să meargă în odaie; dar D-voastră nici când nu gândiți la nimic.

Am rămas uimit; abia a trecut un sfert de oră, decând am sosit și deja și am două-trei dovezi despre aceea, că m-am înșelat când am crezut în fericirea Martei și a lui Rajmond.

Soartea, care a condamnat pe om la suferințe, care face vieța un lanț fără sfârșit de dureri, nici cu ei n-a putut face excepții.

Intr'acestea Marta, fără să se fi observat, că cuvintele dure ale soțului, ar fi vătămat-o, a sunat și venind un servitor, mi-a zis:

— Domnule colonel, dacă vreți să vă cunoașteți locuința, vă voi arăta-o eu.

— Nu așa, întrerupse Rajmond, făcând semn servitorului să se depărteze, eu vă voi conduce acolo.

În tot decursul prânzului și toată seara mi-am studiat stăpânii casei; semnele vârstei, ce le-am descoperit, să vedeau tot mai bine. Desigur iubire nu mai era între ei; dar am dat cu socoteala, că încă nu se urăsc unul pe altul; unul față de celalalt, erau indiferenți și trăiau separați.

Unul fiecare din ei mă îngrămădea cu semne de prevenire și atragere; gândeam atunci, că eu doară aș fi chemat să pun capet nevoilor ce se aflau între ei. Dacă încă nu-i prea târziu, dacă numai o schinteie

din prima lor dragoste, le-a mai rămas în inimă, atunci doară, le voi putea redă fericirea pierdută.

Dar înainte de a mă apuca de curarea morbului, trebuia să scrutez, trebuia să află, cât de adânc s'a incubat morbul, trebuia să descoper cauza și firea acestuia. Am avut concediu de mai multe luni și chiar astăzi mi-am propus, ca acest concediu să-l jertfesc acestei cercetări, ce o aflam nespuns de măreată.

În ziua următoare Marta și eu, ne-am făcut prima plimbare; mi-a vorbit multe despre fetițele sale, pe cari le-a trimis la pension.

— Această despărțire, îmi zise, mi-a fost foarte dureroasă, însă era necesară... și eu acuma-s singură.

— Dar Rajmond?

— Domnul Meriville, nu mai are vreme să se mai ocupe și de soție; întâiu vânatul, care-i răpește pe an cel puțin treisute de zile, apoi vizitele, caii, câinii, șel.; puteți vedea, că n'are timp să mai cugete și la mine.

— Dar totuș merge câteodată și cu dumniata?

— Da, în vizite; de altcum să nu credeți, că trăim în relații rele, așa suntem ca și alte părechi căsătorite, din lumea noastră. Domnii își au convenirile, vânătorile, cluburile lor; damele își au saloanele, unde nu fac altceva, decât să stea acolo, să se plictisească.

— D-ta, te plictisești, Marta?

— Eu! nici nu fac altceva. Ce să și fac singură în trei pătrare de an, în castelul acesta formidabil?

— Dar nu trebuie să conduci gospodăria? Nu afli distracție, în diferitele lucruri delicate, ce le știu săvârși femeile cu multă agerime? Odinioară iubiai artele, erai o violinistă foarte bună și cred, că nu mă înșel, că-ți ședeă foarte bine.

— Toate acestea mi-au devenit nesuportabile; mi-ar plăcea să călătoresc, dar Meriville nu vrea să se miște de-acasă.

— Rajmond! eram convins despre dânsul, că dacă d-ta ai dori, te-ar însoți până la capetul lumii.

— Pentru mine n'ar merge nici până în capetul parcului.

— Imposibil!

— D-voastră nu vreți să credeți. Să știți dară, că de doi ani mă doresc la Roma și stau să mă plec și să fac călătoria în societatea camerierii mele.

— Pentru că nu l-ai rugat pe dânsul.

— Zădarnic e să cer lucruri cari nu mi-se dau.

— Ei. vom vedea, îmi permiți să vorbesc cu el?

— Dacă poștiți nu-mi pasă!

N-am voit să scrutez situația mai afund pentru prima zi, am știut de-ajuns.

În cealaltă zi, de dimineață, am zărit din fereastră pe Rajmond; am grăbit jos și sub pretextul, că voiesc să fumez o țigară, l-am condus între niște arbori din parc.

Am început conversația, cu aceea, că am vorbit despre copiii săi.

— Trebuie să te plictisești foarte, că

nu-ți vezi fetițele în jurul d-tale, și nu le ascuți ciripirile vesele.

Mi-a strâns călduros mâna.

— De când sunt în claustru, nu le-am văzut. În ziua în care au plecat, aproape eram nebun, sub pretextul vânatului, m-am dus deacasă și mărturisesc, că mai toată ziua am plâns.

— De ce nu le-ai ținut câțiva ani lângă d-ta? căci puteai țineă bonă lângă ele.

— Nu, a fost de lipsă, să meargă la pension. Ambii au spus acelaș lucru, că adecă: a fost necesar să-și depărteze copii. Fără incială, de aceea, gândeam în mine, ca să nu fie martori neînțelegerilor, cari deja începuseră a se arăta, și cari trebuiau tănuite dinaintea lor.

După o tăcere de-o clipă, l-am întrebat:

— Nu dorești să faci o călătorie în iarna asta, ori în primăvara viitoare?

— Nu mă mișc de aici nici chiar în Paris nu voi merge.

— Dar Marta mi-a spus aseară, că tare ar dori să vadă Roma și Italia.

— Eu am văzut-o.

— Un motiv mai mult, ca să-ți duci și soția.

— Soția mea nu are lipsă de mine în călătorie; dacă dorește să meargă în Roma, bucuros îi dau bani, câți numai voiește; însă repetesc, eu nu mă mișc de-aici.

— Dar nu poate călători singură?

— Are camerieră; dacă cu asta nu-i îndestulată, și dacă-i place își mai poate lua lângă sine una-două tovarășe pentru distracție numai pe mine să mă lase în pace.

Apoi a vorbit despre alergările ultime din Augers, desigur intenționat, ca să întoarcă conversația în altă direcțiune.

Ah, mi-am zis, încurcătura e mai mare decum credeam; dar am tăcut, a trebuit să purced cu precauțiune, ca să nu devin cumva nefolositor.

Au trecut mai multe săptămâni în modul acesta, în care restimp îmi continuam observările mele.

Marta și Rajmond, hotărât au devenit streini unul față de celalalt, cu toate că n-am putut descoperi nici o cauză serioasă de divergență.

Apoi mi-am pus întrebarea, că oare nu stă ascunsă în dosul acestei situații, o astfel de relațiune, pe care romanele sub numirea de, dragoste curată, dorinți aeriene și a unirii lăuntrice de inimi, la protejază și le fac poetice, care după ce s'a început în nori, să sfârșește în mocirlă și foarte adese în sânge.

Deja am observat și aceea, că să pregătește să erumpă între cele două ființe, pe cari le iubiam o catastrofă înspăimântătoare, mă temeam să caut, mă temeam să cercetez adevărul, deși dacă voiam să-mi îndeplinesc chemarea, trebuia să cercetez răul, trebuia să-i cunosc afuzimea aceluia.

Cercetările în direcția aceasta erau extraordinar de anevoioase, însă nu imposibile.

Întrebând câțiva vecini și cu deosebire pe cei interesați, îndată m-am convins, că nimica nu mi-a dovedit suspiționările meel. și își cumpără atlii, tot așa face și cu câinii și trebuie, că să simte foarte nefericit, că soția nu și-o poate schimba tot astfel.

Asta a fost o ușurință mare pentru mine. Baza înstrăinării dintre căsătorii nefiind vre-un păcat, cauza aceea nu poate fi alta, decât cea-ce de obicei se numește nepotrivire de spirite și cari aproape în totdeauna sunt numai prejudeții, divergențe nutrite de prietini neîndemânatici, sau răuvoitori, dar pe cari o mână destoinică și condusă de o atragere sinceră, le poate pune stavilă.

Folosind, una dintre ultimele zile de toamnă, Marta și eu, am eșit să facem plimbare în câmp. Timpul era minunat, întreagă natura a îmbrăcat culoarea cea frumoasă aurie, ici-colo mestecată cu roșu, pe care pictorii o iubesc mai mult ca ori-ce alta; aerul era liniștit și moale, înaintea ochilor mi-se desfășură o panoramă admirabilă.

— Cum poți privi această regiune încântătoare, am întrebat pe Marta, fără ca să nu o admiri?

— Touraine fără îndoială e foarte frumos, dar ceea-ce vede omul în toate zilele, nu peste mult își pierde farmecul; de aceea câteodată, când mă dorișcă câteva clipe în alte regiuni, îmi gândeam, că dacă n-aș călători încet, ca un jidan vagabund, totdeauna aș recădea în același năcaz: în monotonie.

— Astfel de cugete nu se potrivesc cu etatea d-tale, astfel se cugetă numai sufletele amăgite.

— Și iluziile mele de mult au dispărut.

— Vezi Marta, ceea-ce ai spus acum e foarte trist. La vârsta de trei-zeci de ani gustând numai avere, și cu un cuvânt toate avantajele cari după conceptul lumii, fac fericirea, fără ca să fi suferit cândva, ba fără ca să aibi barăm idee despre luptele vieții, d-ta așa vorbești ca și aceia, cari au căzut în lupta pentru existență.

— E adevărat, că n-am suferit în senzul, ce-l dați D-voastră acestui cuvânt; n-am cunoscut mizeria, munca obositoare și ștearpă, nici morbul; însă în locul acesteia, adesea mi-a sângerat inima am cunoscut plitiseala părăsirea, singurătatea. De altfel nu mă plâng asta-i soarta tuturor femeilor. Înainte de cununie am fost idoli, în primul an păpuși cari erau purtate și arătate în toate părțile, apoi mobile ce te incomodează și cari să pun în salon, căci nu se pot arunca pe padiment.

— Nu ești d-ta, nedreaptă față de Raymond? căci dânsul te iubește...

— El? I-și iubește câinii, caii, vânatul; eu cred, că urmez după bucătăreasă și după vizitiu.

— Dar odinioară te-a iubit mult!

— Odinioară eram pentru dânsul o păpușă frumoasă și bine îmbrăcată, pe care mă arăta cu fală prietinelor săi; dar precum am zis mai înainte, în lume toate devin monotone, cu deosebire pentru bărbați; din vreme în vreme i-și urește caii, îi vinde

(va urma).

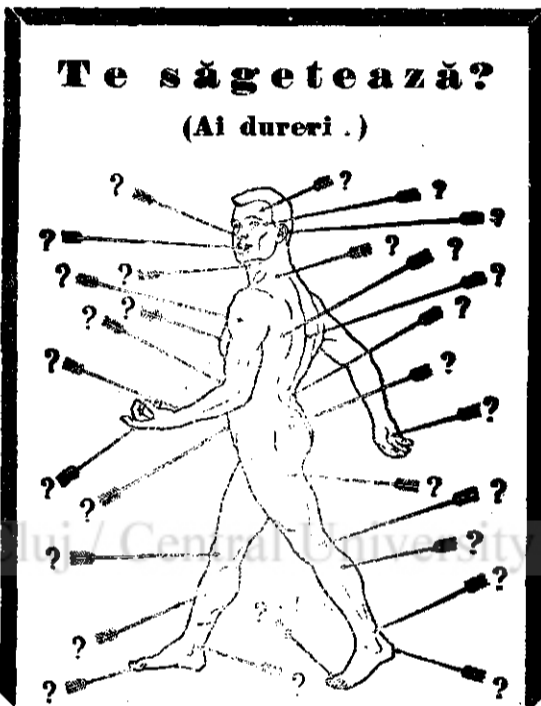
Bibliografie.

A apărut:

„Luceafărul“ Nr. 22 cu următorul sumar bogat și variat: I. Agârbiceanu: Ion Buzdug (nuvelă). — Alice Călugăru: Visarea cea din urmă (poezie). — D. Anghel: Mihail Kogălniceanu. — Alice Călugăru: Cântec (poezie). — A. Popovici-B. Primăvară (poemă). — Maria Cunțan: Cântecelor mele (poezie). —

Dr. E. Tarangul: Valea Uței (legendă). — V. Cioflec: „Ciufu“ (schită). — Maria Cunțan: Iubirea vieții mele... (poezie). — Victor Birculescu: Alt dor (poezie). — N. Iorga: Cugetări. — Vasile Stoica: O, nu-mi zâmbi... (poezie). — Vasile Savel: Albumul morților. — G. Pogdan-Duică: Cronică teatrală. — Dări de seamă: Il Chendi: N. Davidescu, La fântâna Castaliei; Gh. Diamandi, Bestia. — T. A.: Dr. Vasile Bianu, Doctorul de casă. — Cronică: Boicotarea ziarului „Lupta“. Biblioteca populară a „Asociațiunii“. Concertul doamnei Lucia Cosma. Aniversarea lui Musset. Sinaia-Rucăr și Brau. — Poșta redacției. — Ilustrațiuni: 6 reproduceri fotografice după tablourile. Th. Aman, Hora; A. Vintilescu, Șatră de Țigani; Verona Fete în pădure; Luchian, Spălătoreasă; Grant, Biserică de sat; Th. Aman, După culesul viilor.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responsabil: Augustin Gruția

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa-hapurile lui Feller, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica, Centrale Nr. 122 (Zágrábmege).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, viudecător, înțețează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbici de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă, și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii prevenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elsa-hapurile-Rebarbara purgative alui Feller, contra durerilor de stomac, sgârșiri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, smeteală, răzeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comanda să adresăm acurat așa: (92) 5-30

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica Centrale 122 (comit. Zágráb).

Cancelaria avocatului
Dr. Dionisie Moldovan
Sibiu, Piața mare Nr. 11.

Pe baza studiilor făcute în Statele Unite în America de Nord preie și rezolvarea afacerilor cari stau în oareș-care legătură cu statele Unite, în general cu străinătatea. : :

(98) 3-3

Este de mare preț
ca fiecare damă să cetească acest inserat.

MATEI WEINER

Budapesta, VI., Andrássy-ut Nr. 3.

aranjază în prăvălia sa de modă pentru dame
din 15 Nov. până în 24 Dec.

TÂRG DE CRĂCIUN

cu prețuri neîndatinat de ieftine.

Ajung la vânzare:

Flanel-Sport, calitate bună acum 17¹/₂—19¹/₂ cr.
Flanel-Englez, culoare închisă acum 29 "
Barchet-Sinor, turcesc și alte mustre
nouă acum 35 "

Levantin, (creton) se spală foarte bine,
200 mustre, acum 19—20 cr. și mai sus.
Delainuri de spălat, mustre exelente acum 25—27 cr.
și mai sus.

Stofe de mătăasă pentru haine în toate
colorile acum 39—55 cr. și mai sus.

Camgarn, țesătură marg. și diagonal în
lăț. 120 cm. în toate colorile acum 49—58 și mai sus.

Stofe engleze, lăț. 120 cm. în toate nu-
anțele în sur acum 45, 55—65 cr. și mai sus.

Stofă pentru dame, 120 cm. lăț. colorii
intunecate acum 49—85 cr.

Stofă de costume, fabricat de Zsolna
după gust englez, lățime 136 cm. prețul
de înainte 3 fl. acum 1-75 cr.—2 fl.

Noutăți în catifea, costume, negligée și
pentru bluse, acum 65—75 și 98cr.

La cerere trimit în provincie co-
— lecția gratis și franco. —

Comande peste 20 cor. se expediază franco.

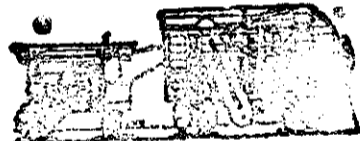
(96) 4-5

THE CAMPBELL

renumita firmă engleză de Motoare livrează celea
mai bineconstruite și durabile

□ Motoare și Locomobile □

cu Benzin,
Olein crud,
Gaz și Sugă-
tor de gaz.

Mânarea cea mai ieftină, mai sigură și
mai neconturbată.

Prețuri echitabile. Condițiuni de plată
favorabile. Garanță în toate privințele.

Reprezentant general:

Korányi Victor BUDAPEST, VI., Liszt
Ferencz-tér Nr. 9.

Telefon 64-64. (80) 10-26

Numai odată în 100 de ani

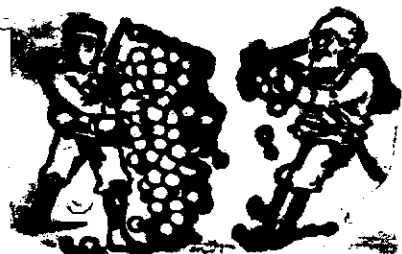
afi ocaziune să poți cumpără așa o cali-
tate bună și așa ieftin pomi și alte
produse din școală de pomi. Nimeni să
nu întârzie a se folosi de buna ocaziune, ci
să comande îndată pânăce ține proviziunea.
Din cauza curățirii totale a răsadniței (pepinie-
riei) se vând cu prețuri reduse: Pomi,
Tufe dacorative, Acuminoase, Pădureți șcl.

Frideric Caspari și soțul

: : Medgyes, Nagy-küküllőmege. : :

— La cerere Prețcurant gratis. —

(81) 10-16

Prima pepinerie de viță de vie pe
Târnavă.

Proprietar: *Frideric Caspari*

Medgyes Nr. 47 (Nagy-Küküllő megye)

De ani recunoscută ca prima și cea mai deamnă de încredere și mai bogată în specialități de viță de vie, liferează:

Altoi de viță

americană cu și fără rădăcini în diferite specialități, se garantează veritabilitatea speciei.

Binevoii a cere prețurent ilustrat!

În prețurent se află epistole de recunoștință din toate părțile Țării; de aceea fiecare proprietar de vie, înainte de a-și face comanda, poate să se asigure dela cunoscuți, verbal sau în scris, despre vrednicia de încredere necondiționată a sus amintitei pepinerii.

(99) 3-20

(92) 9-20

Birou de informație.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta un *Birou de informație*. Orice informație referitor la petițiile înaintate la ministerii, Curie, judecătorii etc., orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în decurs de 2-3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijlociri comerciale, comande, etc.

Taxa pentru informație 3 cor. și spesele de poștă pentru răspuns.

L. Olariu,

Budapest, Lajos-utosa 141 III/19.

A apărut:

Carte de cîntec maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de *Ioan F. Negrușiu* și *Petru Ungurean*. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 95,421-1910.

Loc deschis.

Atențiune!

**Săpunul cu cerb alui
SCHICHT**

numai atunci este veritabil dacă

este provăzută cu numele

SCHICHT

și cu marca de scutință

„CERB”. (42) 7 7

A apărut: *Elemi Népiskola Értesítő könyvecské* — indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj-Bálázsfalva.

Singurul institut de asigurare ardelen-

„Transsylvania“

— SIBIIU —

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix; asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,831,168-18
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,035-51
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1909	foc	112,045-412
	viață	10,847,132-
Fonduri de întocmire și de rezervă	„	2,309,387-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(2) 44-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

3. 44-52

clopotele gaurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul un clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ea și spre turnarea de tencuie de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.